

WITWASSEN

van rijkdom tot veroordeling

2^e druk

1^e druk 2023

ISBN 9789464926606

© **2025 Augustus** – Willy Debets (WD Training en Advies)

Auteur : Willy Debets

Cover : Willy Debets

Druk : Brave New Books

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

WITWASSEN

van rijkdom tot veroordeling

Willy Debets

Inhoudsopgave

1.	Witwassen	5
1.1	Definitie witwassen	5
1.2	Voorwerpen en verbeurdverklaring	6
2.	Fasen witwassen	8
2.1	Onderverdeling	8
3.	Indicatoren witwassen	9
3.1	Onderverdeling	9
3.1.1	Witwastypologieën	9
3.1.2	Feiten van algemene bekendheid	10
3.1.3	Overige indicatoren	12
3.2	Indicatoren persoon verdachte	14
3.3	Indicatoren ongebruikelijke financiële handeling	14
3.4	Ongebruikelijke financiële transacties	15
3.5	Ongebruikelijke lening	15
3.6	Kenmerken drugshandel	16
3.7	Relatie met vastgoed	16
4.	Cabrio project	18
4.1	Algemeen	18
5.	FIU en ongebruikelijke en verdachte transacties	19
5.1	Indicatorenlijst FIU Nederland	19
5.2	Accountants, Advocaten, Notarissen, Belastingadviseurs, Trustmaatschappijen, Tussenpersonen in onroerende zaken, Bedrijfseconomische adviseurs, Makelaars in onroerend goed, Administratiekantoren, Onafhankelijke juridische adviseurs, Taxateurs en Bemiddelaars in verzekeringen	21
5.3	Banken, Kredietinstellingen, Effecten- en Beleggingsinstellingen, Beleggingsondernemingen, Bijkantoren van financiële onderneming met zetel in het buitenland en Electronische geldinstellingen	21
5.4	Wisselinstellingen (Geldtransactiekantoren), Betaaldienstagenten en Betaaldienstverleners	22
5.5	Levensverzekeraars en Assurantietussenpersonen	22
5.6	Creditcardmaatschappijen	22
5.7	Casino's	23
5.8	Handelaren in zaken van grote waarde (voer- en vaartuigen, kunst & antiek, edele metalen, edelstenen, sieraden & juwelen)	23
5.9	Overige handelaren	23
5.10	Natuurlijk persoon, rechtspersoon of vennootschap die beroeps- of bedrijfsmatig een adres of postadres ter beschikking stelt (domicilieverleners)	24

6.	Wet ter voorkoming witwassen en financieren van terrorisme	25
6.1	Algemeen.....	25
7.	Jurisprudentie	30
7.1	Algemeen.....	30
7.2	Jurisprudentie verworven, voorhanden hebben en overdragen ...	30
7.3	Jurisprudentie omzetten en gebruikmaken	51
7.4	Jurisprudentie verhullen en verbergen	60
7.5	Jurisprudentie rechtvaardiging en besteding	75
7.6	Jurisprudentie niet opgeven vermogen belastingdienst	87
7.7.	Jurisprudentie niet melden door derde	97
8.	Over de auteur	103

1. Witwassen

1.1 Definitie witwassen

In deze publicatie wordt ingegaan op het witwassen en bespreek ik de meest voorkomende technieken en methoden (het begin en **rijkdom**) en geef ik in hoofdstuk 7 een overzicht van belangrijke uitspraken (het einde en **veroordeling**). Witwassen kan in het algemeen gedefinieerd worden als:

“een handeling of een reeks van handelingen gericht op het doorbreken van het verband tussen de criminele activiteiten en de opbrengsten daaruit alsmede het geven van de schijn van een legale herkomst aan die opbrengsten teneinde de delict pleger in staat te stellen ongestoord van zijn opbrengsten te genieten”.

Voor de uitleg van het begrip witwassen kijken we naar het op 14 December 2001 van kracht geworden zelfstandige witwasartikelen 420bis e.v. van het Wetboek van Strafrecht. Volgens deze artikelen zijn de volgende daden witwassen:

- Het **verbergen of verhullen** van de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding, de verplaatsing, rechten op of de eigendom van een **voorwerp** (zaken en vermogensrechten) dat afkomstig is uit een misdrijf. Vereiste voor strafbaarheid is dat de dader wist of kon vermoeden dat het voorwerp afkomstig is uit misdrijf of deelneming aan misdrijf.
- Het **verwerven, voorhanden hebben, overdragen of omzetten** van een **voorwerp** dat afkomstig is uit een misdrijf. Vereiste voor strafbaarheid is dat de dader wist of kon vermoeden dat het voorwerp afkomstig is uit misdrijf of deelneming aan misdrijf.

FIU Nederland (Financial Intelligence Unit) hanteert sinds 2020 de volgende definitie: “Het (doen) verrichten van handelingen, waardoor een voor de wet verzwegen vermogensaanwas ogenschijnlijk een legale oorsprong krijgt. Het doel van witwassen is het versluieren van de herkomst van het geld”.

Door het gebruiken van crimineel verkregen vermogen (“zwart geld”) worden criminelen niet alleen rijk maar door het (deels) inbrengen van “zwart” geld kunnen zij producten tegen een veel lagere prijs dan de bonafide concurrent in de markt zetten. Het moge duidelijk zijn dat deze (malafide) ondernemingen ten opzichte van de legaal werkende ondernemingen daardoor concurrentievervalsend werken. Hierdoor wordt niet alleen de integriteit van- maar ook het vertrouwen in- het financiële stelsel in Nederland ernstig aangetast. In het Nationaal Dreigingsbeeld 2017 van de Landelijke Politie wordt daar uitvoerig op ingegaan. Ik verwijs de lezer dan ook nadrukkelijk naar die publicatie.

1.2 Voorwerpen en verbeurdverklaring¹

Het begrip *voorwerp* kan heel ruim uitgelegd worden. Het betreft zowel roerende als onroerende zaken (registergoederen) zoals huizen, boten en vliegtuigen. Het eigendom hiervan hoeft niet persé op naam te staan van de verdachte. Het criterium bij de verbeurdverklaring is dat het voorwerp de verdachte “toebehoort”. Artikel 33a lid 1 Strafrecht beschrijft wat vatbaar is voor verbeurdverklaring. Voor witwasonderzoeken is dit met name:

- Sub a: voorwerpen die aan de veroordeelde toebehoren of die hij geheel of ten dele kan aanwenden en die geheel of grotendeels door middel van het strafbare feit zijn verkregen;
- Sub b: voorwerpen met betrekking tot welke het feit is begaan;
- Sub c: voorwerpen met behulp waarvan het feit is begaan of voorbereid;
- Sub f: zakelijke en persoonlijke rechten op de voorwerpen genoemd in art. 33a lid 1af.

Het criterium “toebehoren” is ruimer dan “eigenaar” zijn en niet beperkt tot roerende zaken. Uit jurisprudentie² blijkt dat het onder omstandigheden niet uitmaakt of een voorwerp op eigen naam van de verdachte staat of op naam van een vennootschap (stromanconstructie). In de genoemde jurisprudentie woonde een drugsbaas in een woning die formeel op naam van een vennootschap stond. De drugsbaas betaalde de verbouwing, gaf opdrachten en verrichtte de betalingen aan de aannemers. In de 2^e casus was er sprake van drugssmokkel met een schip dat op naam stond van een vennootschap van een verdachte. In beide gevallen oordeelde de Hoge Raad voldoende bewezen dat het huis en het schip de verdachte “toebehoorde”. Zowel het huis als het schip werd verbeurdverklaard.

Voor zover het aantonen van het “toebehoren” te moeilijk mocht zijn, bepaalt artikel 33a lid 2 Strafrecht dat goederen onder een derde verbeurd verklaard kunnen worden indien degene aan wie zij toebehoren bekend was met hun verkrijging door middel van het strafbare feit (...) dan wel die verkrijging, dat gebruik of die bestemming redelijkerwijs had kunnen vermoeden. Bij witwasconstructies staan luxe goederen en banksaldi doorgaans op naam van stromannen en (buitenlandse) vennootschappen. Er zijn enkele manieren om dit snel af te kunnen pakken:

- De verdachten zijn aan te merken als een criminele organisatie met (onder meer) als oogmerk “witwassen”. De voorwerpen kunnen dan

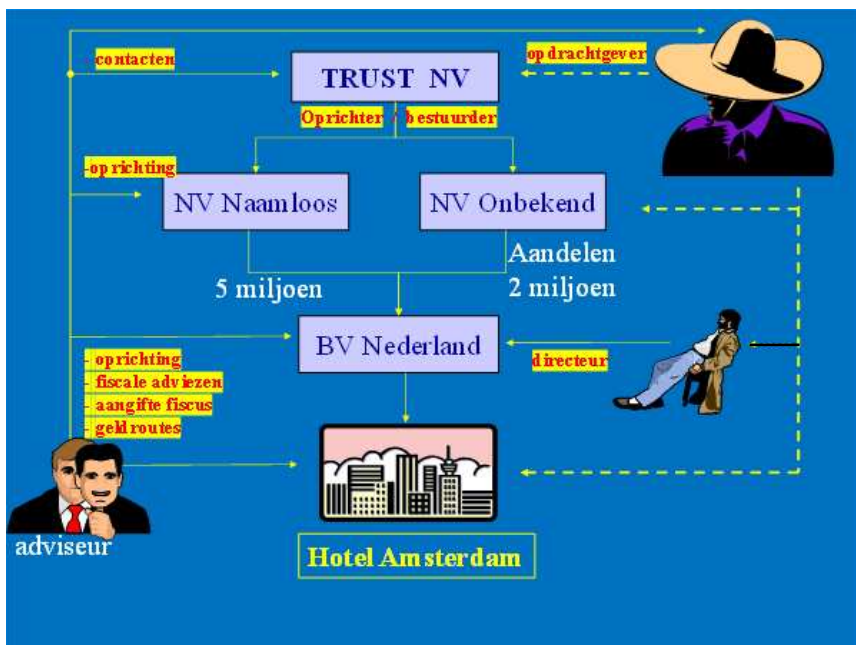
¹ Mr. J. Boorsma: Memo simpel afpakken van witgewassen vermogens en onroerend goed 2007.

² Zie bijvoorbeeld Hoge Raad 12-02-2002 nr. 2904.00B (LJN: ZD2938) en NJ 1999, 803.

onder de verdachte zelf (ook de stroman of rechtspersoon) worden verbeurdverklaard.

- De strofiguren zijn pleger van het gronddelict. Het witgewassen vermogen kan worden verbeurdverklaard.
- De (hoofd)dader is feitelijk zo nauw bij het gebruik van het vermogensbestanddeel betrokken dat te bewijzen valt dat het goed hem "toebehoort" (zie vorige pagina) en niet aan de stroman. Verbeurdverklaring onder de (hoofd)dader.
- De stroman is aantoonbaar te kwader trouw. Op grond van het hierboven genoemde artikel 33a lid 2 (wist of redelijkerwijs kunnen vermoeden) kan het goed toch verbeurd verklaard worden.
- Als het goed op naam staat van een (buitenlandse) rechtspersoon kan ook beslag worden gelegd. Deze rechtspersoon zal op grond van de omstandigheden snel aan te merken zijn als onderdeel van de 140-constructie of pleger van 420bis-quater Strafrecht of houder te kwader trouw voor de hoofdverdachte die de feitelijke beschikkingsmacht heeft.

In veel gevallen zal het meest efficiënt zijn om de (buitenlandse) rechtspersoon zelf verdachte te maken van het witwassen. Ook aandelen van zo'n rechtspersoon zijn vatbaar voor verbeurdverklaring. Onderstaand een voorbeeld van het gebruik van diverse buitenlandse vennootschappen met een stroman, die voor een luttel bedrag wel directeur wilde spelen.

2. Fasen witwassen

2.1 Onderverdeling

Het proces van witwassen kan men in de volgende vier fasen onderverdelen:

1. Verkrijging (obtainment): verwerven, voorhanden hebben en overdragen.
2. Plaatsing (placement): omzetten en gebruik maken.
3. Versluiering (layering): verbergen, verhullen.
4. Besteding en rechtvaardiging (integration en justification).

In de **eerste fase** verkrijgt men fysiek de (contante) gelden bijvoorbeeld als betaling van een geleverde partij, via geldkoeriers of in handen als opbrengst van (gedwongen) prostitutie (ook snorder). Men heeft het geld dus gekregen en voorhanden (bij zich).

In de **tweede fase** kunnen de gelden vervolgens weggebracht of verplaatst worden naar het buitenland waarna de gelden in het financiële verkeer worden gebracht. Dat kan door gelden om te wisselen in andere valuta en/of coupures, via geldwisselkantoren, door contante stortingen op (buitenlandse) bankrekeningen of door gebruik te maken van money transfers.

Bij de **derde fase** worden gelden veelvuldig overgeboekt van de ene bankrekening naar de andere (giraal krisskrassen), gelden worden opgenomen en vervolgens op andere bankrekeningen gestort, omgewisseld in cheques etc. Hierbij wordt gebruik gemaakt van geldkoeriers en banken in landen met een bankgeheim en staan de bankrekeningen vaak op naam van offshore-vennootschappen met aandelen aan toonder. Vaak worden deze bedrijven nog beheerd door een trustkantoor. Ook kan men gebruik maken van ondergronds bankieren waardoor MOT-meldingen worden voorkomen. Door aldus te handelen wordt de herkomst van de gelden **verhuld of verborgen**.

In de **vierde fase** (rechtvaardiging en besteding) vinden de gelden hun eindbestemming in de vorm van contant geld, consumptieve bestedingen (luxe auto's, boten of juwelen), beleggingen (effecten, onroerend goed zoals woningen en panden) en bedrijfsmatige investeringen in binnen- en buitenland (horeca, bordelen, casino's, hotels, winkelcentra, autoverhuurbedrijven of vliegmaatschappij). De crimineel zal dan een legale bron voorwenden. Bij nader onderzoek blijkt dit dan vaak niet te kloppen.

3. Indicatoren witwassen

3.1 Onderverdeling

Volgens het Anti Money Laundering Centre, ondergebracht bij de Belastingdienst, kunnen de indicatoren voor witwassen in drie subgroepen worden onderverdeeld namelijk:

- Witwastypologieën
- Feiten van algemene bekendheid
- Overige indicatoren

3.1.1 Witwastypologieën

01. Het feit dat er geen legale economische verklaring is voor de gewisselde valutasoorten en de frequentie van de wisselingen.
02. Het ontbreken van een legale economische verklaring voor het wisselen van grote geldbedragen.
03. Het ontbreken van een legale economische verklaring voor het wisselen van buitenlandse valuta.
04. De transacties staan niet in verhouding tot de inkomsten.
05. Het contant omwisselen in een witwascyclus wordt vaak gedaan ter onderbreking van de 'papertrail' (papierstroom).
06. Bij grote hoeveelheden contant geld in diverse valuta: het is een feit van algemene bekendheid dat diverse vormen van criminaliteit gepaard gaan met grote hoeveelheden contant geld in diverse valuta.
07. Bij fysiek vervoer van grote bedragen in contanten: het fysiek vervoeren van grote bedragen in contanten brengt een aanzienlijk veiligheidsrisico met zich.
08. Het feit dat ten aanzien van de verdachte geen economische activiteit bekend is in relatie tot de verschillende landen waarmee transacties werden verricht.
09. Het feit dat meerdere wisseltransacties op één dag bij verschillende wisselkantoren/banken dan wel bij verschillende vestigingen van deze wisselkantoren/banken zijn uitgevoerd.
10. Het feit dat een aantal malen het geld ongeteld werd aangeleverd.
11. Het feit dat diverse malen geld in kleine coupures werd omgewisseld naar grote coupures.
12. Het feit dat de handel in verdovende middelen veel geld in kleine coupures oplevert.
13. Het feit dat de handel in verdovende middelen veel opbrengsten in verschillende valuta oplevert.
14. Het feit dat door de verdachte veel contacten werden (worden) onderhouden met personen met criminele antecedenten.
15. De wijze waarop het geld werd vervoerd en/of aangeboden.
16. Het feit dat de verdachte iets weigert te verklaren over de herkomst van het geld.